

Vratislavští zprvu Lukášovi polemicky odporovali. Stopa Jana Mnicha se však záhy ztrácí. Weisse se brzy odmlčel, ač se k zwingliovství klonil i nadále. Čížek v aktivitě pokračoval, takže byl po předchozím varování z Jednoty vyloučen. Po dvou letech byl upálen v Brně jako novokřtěnec [1528]. Mezitím byl na čas ve styku s předním moravským zwingliovcem Dubčanským.

Zwinglovské vlivy se ujímaly napořád na Moravě, kde při větší náboženské svobodě nastalo rušnější duchovní proudění než v Čechách. I pokud našel Čížek jaký ohlas v Jednotě, šlo o moravské Bratry. Církevní formu pokusil se těmito vlivům dát právě zmíněný rytíř Jan Dubčanský, pán na Habrovanech a v Lilči na Vyškovsku. Odtud i jméno jeho jednoty Bratří habrovanských či lileckých [de monte Liliorum]. Dubčanský vyvinul velmi energickou činnost, aby za svého vedení sjednotil pokrokové utrakvisty a stoupence reformace všech směrů na základně zwingliovské. [Synod ve Slavkově 1526.] Byl by rád připoutal i Bratry a vybízel je opětovně k rozhovorům za tím cílem. Lukáš však neměl důvěry k němu a zkušenosti s Čížkem jej odrážely. Neměl chuti k jednání s lidmi, kteří začínají teprve odtud, odkud husité vyšli před sto lety a čemu se v Jednotě učí děti. Roku 1528 založil Dubčanský osobitou jednotu. Z bratrstva vilémovských připojil se k němu Václav z Lilče, někdy rektor vilémovského kláštera. Zdálo se, že se k habrovanským připojí i Kalenec se svou skupinou v Letovicích, ale jednání nevedlo k cíli. Jednak asi pro známé osobní vlastnosti Kalencovy, jednak že žádal po habrovanských, aby zavedli křest dospělých, jednak že opouštěl učení trojiční. Habrovanští vytvořili společenství, v němž se silnými vlivy curyšské reformace splývaly starší tendence tábořské, odpor proti lidským ustanovením, ba i proti kněžství, takže měli v čele sborů jen Starší. Ze své tiskárny v Lilči vysílali poměrně velmi hojnou, novodobým bádáním teprve postupně v celosti poznávanou literaturu vzdělávatelnou i polemickou — ta mířila zejména proti Bratrům.

Na obě strany, jak proti zwingliovcům, tak proti Lutherovi, hájil Lukáš zásady Jednoty [1527] „Spisem, v němžto nyníšších novověrcův neplná a necelá, anobrž kusá viera s mnohými a jis-

tými duovody písem svatých a zákona božieho se ukáže“. *Kusost víry* vidí Bratři u stoupenců obojí reformace, luterské i švýcarské, v tom, že káží ospravedlnění z víry beze všech skutků víry, že nevystihují plně smysl večere Páně, že v Apoštolském vyznání příliš vyzdvihují víru v Krista s pominutím ostatních článků, že neopírají své učení o celé Písmo, zejména pak [to směřuje proti Čížkovi] že učí, jako by spasení bylo lze dojít jen skrze víru bez církevních služebností a služebníků. Učení o „zřízení spasení“, že milost Kristovu je třeba přijímat způsoby od Krista ustanovenými, t. j. službou kázání slova Božího a vysluhovááním svátostí, je Bratrům velmi významné a naprosto se ho nechťejí vzdát.

V německých kruzích, které byly na západní a jižní Moravě zprvu získány buď luterství nebo směru Zwingliho, přešla již r. 1526 iniciativa na mikulovskou skupinu *novokřtěnců*. Za vedení Baltazara Hubmaiera a za ochrany mikulovského pána Leonharda z Liechtensteina vytvořili silný sbor, počátek novokřtěnských sborů na Moravě. Téměř jen Němci připojili se k Moravanům ke křtěncům, kteří se sem uchýlili před pronásledováním z alpských zemí, a ani na Moravě nedošli v prvních letech bezpečí. V březnu 1528 se rozpoutalo pronásledování proti nim s celou krutostí, jemuž moravští páni nemohli zabránit. Někteří z nich se pokusili o záchranu novokřtěnců návrhem, aby je přijali mezi sebe Bratři jako se někdy [1480] ujali valdenských. B. Lukáš souhlasil. Zprvu se jednání mezi obojí stranou vyvíjelo nadějně, ztroskotalo však, podle bratrských zpráv vinou novokřtěnců. Rozdíly byly příliš výrazné, než aby byla naděje na dohodu, zejména když pronásledování utichlo. Novokřtění přechkali protivěnství a Morava se jim stala druhou vlastí až do bělohorské katastrofy.

KONCEM r. 1528 zemřel B. Lukáš, jsa stár přes sedmdesát let. Poslední jeho čin ve správě Jednoty bylo veřejné vysvěcení dětí jáhnů na kněze; do té doby nedála se tato služba v Jednotě nikdy veřejně. Byl to výrazný projev důvěry bratrského seniora ve volný rozvoj jejího díla, či spíše projev nebojácnosti navzdory